

FIȘA DISCIPLINEI
Curs opțional 8 de limbă și literatură portugheză
C1: Teoria și practica traducerii
C2: Romanul portughez al secolului XX
Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limbi și Literaturi Romanice
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limbă și literatură portugheză / Licențiat
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Curs opțional 8 de limbă și literatură portugheză (în limba portugheză) C1: Teoria și practica traducerii C2: Romanul portughez al secolului XX				Codul disciplinei	LLB6122	
2.2. Titularul activităților de curs				C1: Lect. dr. Veronica Manole C2: Lect. dr. Cristina Petrescu				
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic				C1: Lect. dr. Veronica Manole C2: Lect. dr. Cristina Petrescu				
2.4. Anul de studiu	3	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Optional

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar / curs practic	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					28
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					28
Tutoriat (consiliere profesională)					8
Examinări					8
Alte activități					8
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				156	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	•
4.2. de competențe	•

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Sală de seminar; prezența la seminar - 75%

6. Competențele specifice acumulate

CURS 1

Competențe profesionale/ esențiale	C3.2 Explicarea clasificărilor morfologice, sintactice, semantice, pragmatice și analizarea discursurilor orale și scrise în limba portugheză (A), utilizând aparatul conceptual al lingvisticii. C3.3 Receptarea corectă a discursurilor scrise la nivel C1; producerea de traduceri, adaptând vocabularul și stilul în funcție de tipul de text și de subiectul tratat. C3.4 Evaluarea corectitudinii, coerenței și fluenței unui text scris de dificultate medie-avansată, inclusiv cu utilizarea de instrumente auxiliare. C3.5 Redactarea a diferite tipuri de texte, la nivel minim B2 și traduceri de dificultate medie, folosind mijloacele auxiliare. C3.6 Producerea de traduceri corecte și fidele, cu respectarea normelor limbii țintă.
Competențe transversale	CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbi și literaturi în deplină concordanță cu etica profesională. CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice. CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.

CURS 2

Competențe profesionale/ esențiale	C4.1 Identificarea și prezentarea particularităților curentelor literare abordate și plasarea acestora în contextul cultural portughez C4.2 Recunoașterea amprentei estetice și a tematicii abordate de autorii studiați C4.3 Dobândirea și utilizarea limbajului specific C4.4 Analizarea eficientă a unui text literar portughez, prin suprapunerea cadrului teoretic și metodologic cu reflecția personală și creativitatea C4.5 Utilizarea competență a cunoștințelor dobândite și corelarea acestora cu alte domenii ale cunoașterii C4.6. Dezvoltarea autonomiei intelectuale și a capacității critice, deosebind, în același timp, cunoașterea științifică de opiniile personale
Competențe transversale	CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbi și literaturi în deplină concordanță cu etica profesională. CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice. CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

CURS 1

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Acest curs le oferă studenților posibilitatea de a-și însuși o serie de idei și indicații practice, care să le fie de folos în procesul de formare ca viitori traducători. De asemenea, le va permite să-și îmbunătățească stilul, calitatea și siguranța în traducere. Vor fi îndrumați pentru a-și clarifica aspecte și probleme specifice acestui domeniu. Înțelegerea unui text și transpunerea lui în altă limbă străină sau în limba maternă presupun un proces minuțios și elaborat, raportat la cunoștințe din cele mai variate domenii, la contextul istoric, social, politic și cultural al textului care trebuie tradus.
---------------------------------------	---

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

<p>7.2 Obiectivele specifice</p>	<p>1. Cunoaștere și înțelegere (<i>cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei</i>) dezvoltarea sistematică a competențelor lingvistice în domeniul traducerii de specialitate - formarea și consolidarea deprinderilor de exprimare corectă, orală și scrisă, în limba portugheză, de înțelegere și comunicare, prin definirea riguroasă a noțiunilor specifice - sunt discutate aspectele problematice, în vederea înțelegerii corecte a conceptelor disciplinei - se realizează o cunoaștere activă a domeniului</p> <p>2. Explicare și interpretare (<i>explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei</i>) - consolidarea algoritmilor de elaborare a unor prezentări orale pe baza fișelor de lucru, a studiului individual în bibliotecă și cu consultarea unor surse corecte și moderne de informare existente pe Internet.</p> <p>3. Instrumental-aplicative (<i>proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice; utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare</i>) - utilizarea tehnicilor și instrumentelor de lucru adecvate: istorii ale Portugaliei, Braziliei și Africii, cursuri de cultură și civilizație portugheză, enciclopedii, dicționare, CD-DVD, Internet etc. - consolidarea deprinderilor de documentare: cărți, fișe de lucru, Internet, CD/DVD</p> <p>4. Atitudinale (<i>manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific / cultivarea unui mediu științific centrat pe valori și relații democratice / promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice / valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice / implicarea în dezvoltarea instituțională și în promovarea inovațiilor științifice / angajarea în relații de parteneriat cu alte persoane / instituții cu responsabilități similare / participarea la propria dezvoltare profesională</i>) - dezvoltarea cunoștințelor privind cultura și civilizația Portugaliei și a spațiului lusofon - dezvoltarea gândirii critice și a interesului pentru domeniu</p>
---	---

CURS 2

<p>7.1 Obiectivul general al disciplinei</p>	<p>Acest curs are ca obiectiv redarea și aprofundarea panoramei literare portugheze a secolului XX prin prisma romanelor emblematice ale acestei perioade. Creativitatea stârnită de caracteristicile singulare ale fiecărui roman și de amprenta artistică a autorilor se va împleti, în mod armonios, cu gândirea sistematică, pentru a reda configurația unei literaturi complexe și diverse. Parcurgând un spectaculos itinerar literar ce începe cu <i>Mau tempo no canal</i>, considerat de poetul David Mourão-Ferreira romanul "cel mai complex, cel mai variat, mai dens și mai subtil din întreaga noastră istorie literară", și ajungând până la José Saramago, laureat al premiului Nobel, și António Lobo Antunes (nominalizat, în numeroase rânduri, al aceluiași premiu), străbătând, pe parcurs, operele unor autori consacrați și traduși exhaustiv atât la noi în țară, cât și în străinătate, nădăjduim să obținem o imagine cât mai clară a unei literaturi fundamentale, indispensabile celor ce aspiră la cunoașterea culturii portugheze.</p>
<p>7.2 Obiectivele specifice</p>	<p>1. Cunoaștere și înțelegere (<i>cunoașterea și utilizarea adecvată a noțiunilor specifice disciplinei</i>) - predarea și consolidarea noțiunilor de teorie literară. - consolidarea deprinderilor de analizare a textului literar, de interpretare a acestuia. - cunoașterea operelor, a biografiei dedicate autorilor reprezentativi ai romanului portughez de secol XX</p> <p>2. Explicare și interpretare (<i>explicarea și interpretarea unor idei, proiecte, procese, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei</i>) - consolidarea algoritmilor de elaborare a unor prezentări orale pe baza fișelor de lucru, a studiului individual în bibliotecă și cu consultarea unor surse corecte și moderne de informare existente pe Internet.</p>

	<p>3. Instrumental-aplicative (<i>proiectarea, conducerea și evaluarea activităților practice specifice; utilizarea unor metode, tehnici și instrumente de investigare și de aplicare</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea tehnicilor și instrumentelor de lucru adecvate: istorii ale Portugaliei, Braziliei și Africii, cursuri de cultură și civilizație portugheză, enciclopedii, dicționare, CD-DVD, Internet etc. - consolidarea deprinderilor de documentare: cărți, fișe de lucru, Internet, CD/DVD <p>4. Atitudinale (<i>manifestarea unei atitudini pozitive și responsabile față de domeniul științific / cultivarea unui mediu științific centrat pe valori și relații democratice / promovarea unui sistem de valori culturale, morale și civice / valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în activitățile științifice / implicarea în dezvoltarea instituțională și în promovarea inovațiilor științifice / angajarea în relații de parteneriat cu alte persoane / instituții cu responsabilități similare / participarea la propria dezvoltare profesională</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea cunoștințelor privind cultura și civilizația Portugaliei și a spațiului lusofon - dezvoltarea gândirii critice și a interesului pentru domeniu
--	---

8. Conținuturi

8.1 Curs 1 – Teoria și practica traducerii	Metode de predare	Observații
Curs 1. Traducerea ca proces și rezultat.	Prezentare expozitivă (prelegere), explicația, dialogul	
Curs 2. Factorii care intervin în procesul de traducere.	Prezentare expozitivă (prelegere), explicația, dialogul	
Curs 3. Probleme de morfologie, sintaxă și lexic.	Prezentare expozitivă (prelegere), explicația, dialogul	
Curs 4. Aspecte culturale ale traducerii.	Prezentare expozitivă (prelegere), explicația, dialogul	
Curs 5. Tipuri de traducere: traducere directă, traducere liberă.	Prezentare expozitivă (prelegere), explicația, dialogul	
Curs 6. Colocviu		

Bibliografie

Baker, Monica, *In Other Words, a Coursebook on Translation*, Routledge, London & New York, 1992.
 Bassnett, Susan, *Estudos de Tradução*, trad. Ana Maria Chaves, Lisboa, Fundação Calouste Gulbenkian, 2003.
 Laranjeira, Mário, *Poética da Tradução: do Sentido à Significância*, São Paulo, EDUSP, 1993.
 Levý, Jiří, *A Tradução como Processo de Tomada de Decisão*, trad. Gustavo Althoff, Cristiane Vidal, in *Scientia Traductionis*, 11/2012, <http://dx.doi.org/10.5007/1980-4237.2012n11p72>
 Pym, Anthony, *Teorias Contemporâneas da Tradução: uma abordagem pedagógica*, trad. Ana Maria Chaves, Maria Eduarda Keating, Fernando Ferreira, Alves, Lisboa, Fundação Calouste Gulbenkian, 2013.
 Mounin, Georges, *Os Problemas Teóricos da Tradução*, trad. Aury Dominique, São Paulo, Cultrix, 1975.

8.2 Seminar 1	Metode de predare	Observații
Seminar 1. Traducere de texte literare I	Explicația, munca individuală și corectarea acesteia, participarea activă	
Seminar 2. Traducere de texte literare II	Explicația, munca individuală și corectarea acesteia, participarea activă	
Seminar 3. Traducere specializată: domeniul juridic	Explicația, munca individuală și corectarea acesteia, participarea activă	
Seminar 4. Traducere specializată: domeniul economic	Explicația, munca individuală și corectarea acesteia, participarea activă	
Seminar 5. Traducere specializată: domeniul științific	Explicația, munca individuală și corectarea acesteia, participarea activă	
Seminar 6. Evaluare – probă scrisă		

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

Bibliografie

Baker, Monica, *In Other Words, a Coursebook on Translation*, Routledge, London & New York, 1992.
Bassnett, Susan, *Estudos de Tradução*, trad. Ana Maria Chaves, Lisboa, Fundação Calouste Gulbenkian, 2003.
Blănaru, Victor & Mihaela Romanic (f. d.) *Ghidul candidatului la examenul de traducător*. Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală, București. – paginile pentru probele de limbă portugheză
<http://www.culturadata.ro/examentraducator/ghid/#p=1>
Laranjeira, Mário, *Poética da Tradução: do Sentido à Significância*, São Paulo, EDUSP, 1993.
Levy, Jiří, *A Tradução como Processo de Tomada de Decisão*, trad. Gustavo Althoff, Cristiane Vidal, in *Scientia Traditionis*, 11/2012, <http://dx.doi.org/10.5007/1980-4237.2012n11p72>
Pym, Anthony, *Teorias Contemporâneas da Tradução: uma abordagem pedagógica*, trad. Ana Maria Chaves, Maria Eduarda Keating, Fernando Ferreira, Alves, Lisboa, Fundação Calouste Gulbenkian, 2013.

Dosar de texte în limbile portugheză și română constituit de profesor.

8.3 Curs 2 - Romanul portughez al secolului XX	Metode de predare	Observații
Curs 1. Prezentare generală a romanului portughez al sec. XX. Pluralitatea stilistică în opera lui Vitorino Nemésio. <i>Mau tempo no Canal</i> .	Prezentare expozitivă (prelegere), comentariului de text	
Curs 2. Neorealismul portughez. Prima și a doua generație neorealistă. Autori și texte fundamentale: Carlos de Oliveira, Fernando Namora, Soeiro Pereira Gomes, Alves Redol, Vergílio Ferreira, José Cardoso Pires.	Prezentare expozitivă (prelegere), comentariului de text	
Curs 3. Ipostaze ale feminității în opera Agustinei Bessa-Luís.	Prezentare expozitivă (prelegere), comentariului de text	
Curs 4. Metaficțiunea istoriografică în opera lui José Saramago.	Prezentare expozitivă (prelegere), comentariului de text	
Curs 5. Războiul colonial și postcolonialismul în literatura portugheză. António Lobo Antunes, Lídia Jorge și João de Melo.	Prezentare expozitivă (prelegere), comentariului de text	
Curs 6. Colocviu		

Bibliografie

Martinho, Ferrnando J.B. (coord.), *Literatura portuguesa do século XX*, Lisboa, Instituto Camões, 2004.
Real, Miguel, *O romance português contemporâneo. 1950-2010*, Alfragide, Caminho, 2012.
Reis, Carlos (org.), *História crítica da literatura portuguesa, Vol. IX, Do neo-realismo ao pós-modernismo*, Lisboa, Verbo, 2006.
Reis, Carlos, *Literatura portuguesa moderna e contemporânea*, Lisboa, Universidade Aberta, 1990.
Torres, Alexandre Pinheiro, *O movimento neo-realista em Portugal na sua primeira fase*, Lisboa, Instituto de Cultura Portuguesa, 1977.

8.4 Seminar 2	Metode de predare	Observații
Seminar 1. Vitorino Nemésio, <i>Mau Tempo no Canal</i> .	Expunere, explicație, dialog;	
Seminar 2. Carlos de Oliveira, <i>Uma Abelha na Chuva</i> .	Expunere, explicație, analiză și interpretare de text, discuții	
Seminar 3. Agustina Bessa-Luís, <i>A Sibila</i> .	Expunere, explicație, analiză și interpretare de text, discuții	

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

Seminar 4. José Saramago, <i>Memorial do Convento</i> .	Explicație, analiză și interpretare de text, discuții	
Seminar 5. António Lobo Antunes, <i>As naus</i> .	Expunere, explicație, analiză și interpretare de text, discuții	
Seminar 6. – Evaluare scrisă.		
Bibliografie Antunes, António Lobo, <i>As naus</i> , Alfragide, Leya, 2016. Luís, Agustina Bessa, <i>A Sibila</i> , Lisboa, Guimarães Editores, s.d. Nemésio, Vitorino, <i>Mau tempo no canal</i> , Alfragide, Leya, 2018. Oliveira, Carlos de, <i>Uma abelha na chuva</i> , Porto, Assírio & Alvim, 2013. Saramago, José, <i>Memorial do convento</i> , Linda-a-Velha, Editorial Caminho, 2000.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu SC Best Trad SRL, SC Sistemic Trad SRL, Emerson SRL, SC Cartea Ardeleana SRL, SC Genpact Romania SRL.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs 1	- cunoașterea și înțelegerea teoriei predate în cadrul cursului - cunoașterea bibliografiei	Colocviu-2 ore; note de la 1 la 10	25%
10.5 Seminar 1	- traducerea adecvată, corectă a textelor, folosind terminologia explicată și folosită în cadrul seminarului Barem: - traducerile sunt evaluate de la 1 la 10 - pentru greșeli de ortografie se scad 0,05 - pentru greșeli gramaticale și de lexic se scad 0,10	Verificare-probă scrisă (2 ore; note de la 1 la 10), în ultimele 2 săptămâni de cursuri. Studenții vor primi spre traducere texte cu un conținut apropiat de cele traduse în cadrul cursului practic. Fiind vorba de limbaj de specialitate, studenților li se va permite folosirea dicționarelor.	25%
10.4 Curs 2	- cunoașterea și înțelegerea teoriei predate în cadrul cursului - cunoașterea bibliografiei	Colocviu-2 ore; note de la 1 la 10	25%
10.5 Seminar 2	- Criteriul principal după care se va face evaluarea este gradul de înțelegere de către studenți a fenomenului reprezentat de romanul portughez al secolului XX, precum și nivelul cunoștințelor legate de conceptele-cheie care se regăsesc în opera autorilor studiați;	Verificare-probă scrisă (2 ore; note de la 1 la 10), în ultima săptămână de cursuri.	25%

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului:

	- se va ține cont de capacitatea studenților de a analiza și interpreta adecvat textele propuse.		
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> - Studentul cunoaște care sunt principalele concepte, le recunoaște și le definește corect. - Limbajul de specialitate este simplu, dar corect utilizat. - Studentul are o viziune de ansamblu asupra domeniului. - Minim nota 5 la fiecare din cele 2 cursuri care formează pachetul. În cazul în care una dintre componentele mediei este nepromovată, în sesiunea de restanțe studentul se prezintă la examinare doar la partea respectivă, celelalte componente fiind recunoscute.			
Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale: Frauda sau tentativa de fraudă la examinare se sancționează cu nota 1 (unu).			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

Data completării:
25.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs 1
Lect. dr. Veronica Manole

Numele și semnătura titularului de seminar/ curs practic 1
Lect. dr. Veronica Manole

Numele și semnătura titularului de curs 2
Lect. dr. Cristina Petrescu

Numele și semnătura titularului de seminar/ curs practic 2
Lect. dr. Cristina Petrescu

Data avizării în Departament:
01.02.2025

Numele și semnătura directorului de departament
Conf. Dr. Cristiana Papahagi

Data avizării în Decanat:
Numele și semnătura decanului: